



de Westereender

OPSTEKKER BIJLAGE

Wie wint de derde Opstekker van De Westereender?

DE WESTEREEN – Voor de derde keer op rij wordt de Opstekker van De Westereender uitgereikt. Dit is een prijs in de vorm van een blijvend aandenken gemaakt door kunstenaar Hans Jouta uit Ferwert, onder andere bekend van het standbeeld dat hij maakte van Johan Cruijff. „Met deze prijs willen wij mensen uit de regio een hart onder de riem steken, omdat zij dit om welke reden dan ook verdienen”, stelt uitgever Pieter Jan Heidstra van De Westereender die de prijs drie jaar geleden in het leven heeft geroepen.

Johannes van Kammen was de eerste persoon die in 2019 de ‘Opstekker’ ontving van De Westereender. Hij verzorgde bijna veertig jaar de (eind) redactie voor deze lokale krant. Met hart en ziel schreef hij elke maand bijzondere verhalen over lokale gebeurtenissen. Dankzij zijn verhalen zijn veel mensen uit de regio in het zonnetje gezet, lokaal talent kreeg een ‘podium’ en met zijn natuurrubriek is hij een ambassadeur voor deze regio geworden. Nog steeds is hij betrokken bij de krant, waardoor lezers zijn (natuur) verhalen niet hoeven te missen. Vorig

jaar won Sjoerd Visser de Opstekker van 2020. Hij voerde in dat jaar actie voor onderzoek in de strijd tegen kanker. Lezers waren onder de indruk van zijn verhaal.

Elf verhalen

Zo wordt ook nu weer uit iedere editie van De Westereender van 2021 een bijzonder verhaal genomineerd waar lezers op kunnen stemmen. De Westereender verschijnt elke maand, behalve in augustus. In deze speciale bijlage zijn de elf verhalen te vinden die de jury – bestaande uit Johannes

van Kammen, Pieter Jan Heidstra en Klasina van der Werf – zorgvuldig heeft uitgezocht. De verhalen gaan over verschillende mensen, van positieve sportschooleigenaren tot fanatieke vrijwilligers en van topsporters tot muzikanten, van jong tot oud, afkomstig uit de hele regio Noordoost-Friesland. U kunt de achtergrondverhalen over deze personen rustig nogmaals lezen in deze krant en vervolgens stemmen op uw favoriet. Degene met de meeste stemmen wordt beloond met de eervolle prijs.

Messenstekkers

De Opstekker wordt jaarlijks in maart uitgereikt aan de persoon/personen uit het verhaal die zich op de één of andere manier heeft/hebben ingezet voor de regio Noordoost-Friesland. Er is slechts één voorwaarde aan verbonden: hij of zij moet(en) in De Westereender hebben gestaan, ook wel de leukste krant van Noordoost-Friesland genoemd.

De naam ‘Opstekker’ verwijst met een knipoog naar de bijnaam ‘messenstekkers’, zoals Westereenders van oudsher worden genoemd.

Opstekker 2021, de genomineerden zijn:

Januari



Henk Elzinga

heeft met zijn concerten in De Westereen – met onder andere Metallica – vele mensen een herinnering voor het leven gegeven.

Februari



Sander Jongsma

uit Damwâld heeft een eigen merk opgezet: ‘Als christen vind ik het belangrijk dat kleding duurzaam en eerlijk wordt geproduceerd.’

Maart



Cindy en Dirk Monsma

geven, ondanks de coronacrisis die een enorme impact heeft op hun sportschool, niet op!

April



Dennis Veenker

topsporter in hart en nieren, doet er alles aan om zijn Olympische droom te verwezenlijken.

Mei



Gertie Papenburg

uit Buitenpost zet zich vol passie in voor de natuur en is daarnaast een bestuurder die dankzij goed overleg veel bereikt.

Juni



Magneetvisploeg ‘t Slielwurk

een mooi voorbeeld van jongeren die hun vrije tijd op een positieve manier besteden.

Juli



Yme Braaksma

een voorbeeld van een onmisbare vrijwilliger van een voetbalvereniging, in dit geval Ropta Boys in Oosternijkerk.

September



Nathalie Zwaagstra

studente Sociologie, die in de ‘saai’ coronatijd op het idee komt om 1000 kilometer te fietsen voor haar beppe met Alzheimer.

Oktober



Susanne en Gwendolyn

maken het feit dat Susanne’s vader nu als vrouw door het leven gaat, bespreekbaar.

November



Auke de Boer

is als stadsbeiaardier wereldberoemd, vooral in onze buurprovincie Groningen. Kan hij dit ook nog in Dokkum bereiken?

December



Willem Jan Hoogwater

De laatste Westereender 24/7 huisarts die ook na zijn pensioen nog altijd warme gevoelens oproept bij zijn voormalige patiënten.

Stemmen

Via www.westereender.nl kunnen lezers tot en met **1 februari 2022** stemmen op hun favoriet. In maart zal vervolgens de derde editie van de Opstekker uitgereikt worden door Johannes van Kammen.

Houd ook onze Facebookpagina in de gaten!

Metallica in De Westereen

‘Dit is in herinnering foar it libben’

DE WESTEREEN - Fade to Black. Nothing Else Matters. Enter Sandman. Iedere liefhebber van metalmuziek weet welke wereldberoemde band deze nummers uitbracht. Exact veertig jaar geleden in 1981 zag de succesvolle (thrash)metalband Metallica het levenslicht. Op 9 juni 1984 zetten de Amerikaanse bandleden De Westereen op z’n kop in de Evenementenhal van Henk Elzinga. Een optreden waar fans nog altijd warme herinneringen aan koesteren. „Henk hat ús in herinnering foar it libben jûn.”

Tekst: Nynke van der Zee

De wereldberoemde Amerikaanse band Metallica die in De Westereen een optreden geeft. Het lijkt nog altijd een sterk verhaal dat ooit ontstaan is tijdens een gezellig avondje in de kroeg, waarbij de bedenkers net iets te diep in het glaasje keken. Maar niets is minder waar. Op 9 juni 1984 waren de bandleden van de inmiddels legendarische metalband te gast in Evenementenhal van Henk Elzinga om een onvergetelijk optreden te geven. Een optreden waar nog altijd over wordt gesproken.

‘Net fan dat benaude’

Vanuit z’n woonkamer heeft Henk Elzinga - inmiddels 82 jaar - uitzicht op de Evenementenhal. De plek waar hij in de jaren tachtig heel wat artiesten op het podium had staan. BZN, Normaal, De Alpenzuses, de Dik Voor Mekaar Show. In de kantine hangen tientallen posters als bewijsmateriaal voor de lange lijst van artiesten die ooit in de Evenementenhal optraden. „Tegearre mei Jaap van ‘t Holt organisearre ik dizze optredens”, vertelt Henk zittend voor de openhaard. „Jaap hie goeie kunde oan Bauke Algra, dy’t ús yn kontakt brocht mei ferskate artysten. Sa kaam Bauke yn 1984 mei de band Metallica. Ik hie der noch nea fan heard, mar ik tocht: soks moat altyd wêze. Net fan dat benaude.”

‘Ik tocht: soks moat altyd wêze. Net fan dat benaude.’

Henk Elzinga

Om te weten wat voor artiesten hij in huis haalt, maakt Henk een afspraak met Frans Bosma, die bevriend is met Henk’s zoon Tjalling. Frans - dan

net 17 jaar - is groot fan van Metallica en kan z’n oren niet geloven wanneer Henk vertelt dat de Amerikaanse metalband naar De Westereen komt. „Ik ha Henk by ús heit en mem thús útnoege en him de LP Kill Em All hearre litten”, vertelt Frans. „Hy fûn it fuortendaliks prachtich. Dat fûn ik sa stoer. Dat Henk oeral foar iepen stie. Doe’t er sei: ‘Dit moat mar wêze Frans jonge’, hie ik fansels in geweldig ferhaal foar myn freonen. Ik wist as ien fan de earsten dat Metallica nei Fryslân komme soe.”

‘Ik wist as ien fan de earsten dat Metallica nei Fryslân komme soe’

Frans Bosma

Posters inkleuren

Om ook de rest van de provincie en alle fans ver daar buiten op de hoogte te brengen van het aanstaande optreden, helpt Frans in het voorjaar van 1984 bij het maken van de posters. Trots wijst hij naar de poster, die vandaag de dag nog altijd aan de muur hangt in de kantine van de Evenementenhal. Op de zwart-wit poster prijkt het monster dat ook de cover siert van de maxisingle Jump in the Fire. „Dy single hie ik thús doe’t Henk by ús op besite kaam. Wy ha de foarkant oerlutsen en ferfolgens brûkt op de posters. Omdat swartwyt posters net sa bot opfalle, ha wy besocht it meunster yn te kleurjen mei read en oranje. Mar dat wie monnikewurk, dus nei in poster of tsien binne we dêr mei ophâlden”, lacht Frans.

Inmiddels gaat het nieuws over het optreden als een lopend vuurtje. Ook de



Deze foto is genomen tijdens de reüniebijeenkomst in de kantine van de Evenementenhal, op 21 december 2014. Op de foto boven v.l.n.r.: Dinie, Petra, Tjittie, Lies, Frans, Jan, Karin, Jeroen. Onder v.l.n.r.: Jelle, Rein, Jolanda, Peter, Henk en Leo. Foto: Bettie van Kammen

kerkgemeente in het dorp krijgt lucht van de veelbesproken Amerikaanse band en denkt er het zijne van. „Earlik is earlik: se wienen net allegear like entûsjast yn it doarp”, zegt Henk met een goed gevoel voor understatement. „Mar de band wie al boekt, krekt as de heavymetalband Twisted Sisters, ek út Amearika. Dêrmei hienen wy twa topbands yn hús helle. Wylst ik doe fansels net foar mooglik hâlde koe dat Metallica letter útgroeie soe ta sa’n wrâldferneamde band.”

Langharige bezoekers

Het is 9 juni 1984 wanneer Henk ‘s ochtends vroeg de deur van de Evenementenhal opent in afwachting van de Amerikaanse artiesten. Als geroutineerd organisator is hij wel wat gewend. Maar de komst van de Amerikanen en hun roadies overtreft z’n stoutste verwachtingen. “Se kamen mei twa trailers fol mei apparatuer”, vertelt hij. „Fan ljocht oant lûd en fan ynstruminten oant fersterkers. Soks hie ik noch nooit sjoen. En allegear mei Amerikaanske stekkers, dêr’t wy neat mei koenen. Dus it wie noch in hiele operaasje om alles op ‘e tiid klear te krijen.”

De komst van de Amerikaanse artiesten zoemt al snel rond in het dorp, dat

inmiddels ook tal van opvallende metalfans welkom heet. „Se kamen út alle hoeken fan it lân”, weet Frans nog goed. „Allegear mei lang hier en fan dy grutte kettings. Elkenien yn De Westereen siet foar de ramen om te sjen hokker folk der op dit optreden ôfkaam. Ik sels wie benammen ûnder de yndruk fan in felreade Mazda út Dútslân dy’t by Henk foar de doar stie. Op it kenteken stie ACDC. Dat fûn ik wol sa geweldig.”

Handtekeningen op de helm

Overall in het dorp hangen langharige fans rond in afwachting van hun muziekidolen. Frans is één van hen die het geluk heeft om de bandleden tegen het lijf te lopen. „By Henk syn hús se-ach ik James Hetfield, Kirk Hammett en Lars Ulrich bûten stean mei in fleske Heineken yn de hân”, glundert hij. „Tegearre mei in maat stie ik oan de oare kant fan de dyk. Ik wie op de brommer en bin mei myn helm ûnder de earm nei de trije manlju tarûn. ‘Can I have your signature?’ ha’k frege. Mei in filstift setten se alle trije de hântekening op myn helm. It is iuwich skande dat ik dy helm net better bewarre ha. Grutsk die ik ‘m die wiken dêrnei fansels op, oant de hântekenings net mear te sjen wienen.”

‘Ik ha noch nooit sokke noflike minsken oer de flier hân’

Henk Elzinga

Wat blijft is de herinnering aan een magistraal concert dat veel fans nooit zullen vergeten. Ook Henk kan zich de show nog scherp voor de geest halen. „It gong der om wei heite, sa’n kabaal. It hiele doarp hat de muzyk hearre kinnen. Mar al hoe mâl it op it poadium ek gong, de mannen fan Metallica gedroegen har achter de skermen geweldig. En dat jildt ek foar de fans, moat ik der by sizze. Mei fan dy grutte learen jacks en dat lange hier makken se in protte yndruk, mar ik ha noch nooit sokke noflike minsken oer de flier hân.”

‘Sykje mar op’

Ook Frans zal het Metallica-optreden in zijn eigen dorp nooit vergeten. „As ik fertel wêr’t ik wei kom en minsken kenne De Westereen net, dan sis ik foar de grap wolris: ‘Metallica hat oars ek nochris by ús yn it doarp spile’. Dan leaut gjinien my fansels. ‘Sjoch mar op Google’, rop ik dan. Dy blik by it earste sykresultaat dat tefoarskyn komt, is fantastysk. Dat hat Henk mooglik makke. Hy hat ús in machtich moaie herinnering jûn foar ús hiele libben.”



Henk Elzinga met de destijds veelbesproken poster Foto: Jaap de Boer



Henk Elzinga was op Oudejaarsdag te zien in de uitzending van Top 2000 a gogo op NP03

Sander heeft zijn eigen kledingmerk: stoer, subtiel én christelijk

DOKKUM/DAMWÂLD - „Ik kijk eigenlijk heel positief terug op het afgelopen jaar.” Aan het woord is Sander Jong-sma, 24 jaar oud, afkomstig uit Damwâld en sinds kort woonachtig in Dokkum. De jonge ondernemer lanceerde begin 2020 zijn eigen kledingmerk New Testament, een merk waarmee hij zijn christelijke geloof uit wil dragen en anderen hoopt te bewegen hetzelfde te doen.

Tekst: Johanna Kommerie

De wens om dit merk te starten had hij al jaren, maar pas begin 2020 voegde hij de daad bij het woord. „Al sinds ik op de HAVO zat zocht ik om kleding waarmee ik mijn geloof, dat heel belangrijk voor mij is, uit kon dragen. Christelijke kleding bestond al wel, maar was vaak voorzien van provocerende grote kruizen of lange bijbelteksten. Ik zocht om iets anders. Iets wat wat subtieler was, eigentijds, maar toch herkenbaar. Ik heb heel lang gezocht maar zoals ik het voor ogen had heb ik niet kunnen vinden.”

maar ik kreeg wel enorm veel tijd die ik in New Testament kon stoppen. En hoe meer ik er mee bezig was, hoe gemotiveerder ik werd om nog harder te werken aan het merk.”

Positieve en negatieve reacties

Na het lanceren van zijn kledingcollectie kreeg Sander veel positieve reacties, die zich vertaalden in verkopen. Maar Sander kreeg ook negatieve reacties, van mensen die vonden dat hij het geloof gebruikte om geld aan te verdienen. „Van tevoren had ik dat

bepaald percentage naar een goed doel gaat. „Maar dat wierp nog niet echt zijn vruchten af, het moet natuurlijk wel kunnen. Eigenlijk moet het merk daarvoor eerst nog wat meer groeien.”

Eerlijk en duurzaam

De collectie van New Testament bestaat momenteel uit hoodies, sweaters en shirts voor zowel mannen als vrouwen. Ook zijn er petten en mondkapjes verkrijgbaar met het kleine maar herkenbare logo. „De stijl is minimalistisch, subtiel maar toch herkenbaar. Het is niet te veel ‘in your face’. Het logo heb ik samen met mijn broer ontwikkeld. Het is een uniek kruisje, tevens zijn de letters T van Testament kruisjes.” De kleding wordt op een eerlijke en duurzame manier geproduceerd. „De kleding wordt onder andere in Bangladesh gemaakt in een fabriek waar de werknemers een eerlijk loon betaald krijgen en waar geen sprake is van kinderarbeid. Dat vind ik heel belangrijk, maar daardoor is de kleding ook wat duurder. Ik heb mijn eigen marges wat naar beneden gedaan om de verkoopprijs niet te hoog te laten zijn. Voor nu is dat voor mij prima. Ik vind het fantastisch dat mensen mijn kleding willen dragen. Daar haal ik ook een hoop voldoening uit.”

Bekende Nederlanders

Gedurende 2020 stelde Sander zich verschillende doelen met New Testament, waarvan naamsbekendheid het belangrijkste doel werd. Dat doel bestond bijvoorbeeld uit het verkopen van kleding in iedere provincie van Nederland, een doel dat zeker is behaald. Ook benaderde hij enkele bekende Nederlanders om zijn kleding



‘Ik wil laten zien dat ook stoer en wat luchtiger samengaat met het geloof’



‘Dit was hét moment’

De reden om begin 2020 te beginnen met New Testament was deels één van praktische aard. „Ik zat thuis en had op dat moment geen baan. Het idee om mijn eigen kledinglijn te beginnen kwam constant weer terug en ik had de mogelijkheid om te investeren in de start, dus voelde ik dat dit hét moment was. Dat we in maart met corona te maken kregen was natuurlijk niet leuk,

wel wat verwacht. Als het over het geloof gaat bestaat toch een beetje het gevoel dat je daar geen geld aan mag verdienen, dat alles maar vrijwilligerswerk moet zijn. Maar een dominee krijgt ook betaald voor zijn werk. Ik heb veel gebeden en ik bid nog steeds veel over deze onderneming en daaruit heb ik voor mijzelf de bevestiging gekregen dat wat ik doe met New Testament prima is.” Bovendien heeft Sander acties gehouden waarbij een

te dragen. Zo lopen nu onder andere Kingsley Ehizibue, voetballer bij FC Köln en voorheen PEC Zwolle, EO-presentator Jurjen ten Brinke, zanger Dwight Dissels, voetbalster Tiny Hoekstra, spreker David de Vos en voetballer Fabian Sporkslede (Dinamo Tbilisi) rond in kleding van New Testament.

Eigentijdse winkel

Ook dit jaar blijft Sander hard werken aan de naamsbekendheid van zijn merk, zodat hij hopelijk in de toekomst ook een andere grote droom kan waarmaken: een fysieke winkel waarin de kleding van zijn merk verkocht wordt. „Momenteel doe ik een HBO Ondernemerschap associ-

ate degree. Alles wat ik daarbij leer, breng ik in mijn eigen onderneming in de praktijk. Ik hoop de komende jaren te groeien zodat ik uiteindelijk een eigen winkel kan openen. Het lijkt me te gek om daar een mooie sfeer neer te zetten, met mensen in contact te komen en wellicht mooie gesprekken te kunnen voeren. Een eigentijdse winkel, vergelijkbaar met bijvoorbeeld The Sting. Ik wil met mijn kleding laten zien dat het christendom ook met de tijd meegaat. In de media wordt het christendom nog wel eens wat ouderwets neergezet, maar ik wil laten zien dat ook stoer en wat luchtiger samengaat met het geloof. Er zit zoveel hoop en moois in. Dat wil ik laten zien.”



Dirk en Cindy Monsma van SportStudio Dokkum:

‘Zweven met beide benen op de grond’



DOKKUM - „Ondanks dat we stilstaan, is het belangrijk om in beweging te blijven.” Dat stellen Dirk en Cindy Monsma van SportStudio Dokkum. In een openhartig gesprek vertellen de Dokkumers hoe ze de afgelopen tijd zijn doorgekomen nu hun sport- en dansschool vanwege de coronacrisis noodgedwongen dicht moest.

Tekst: Klasina van der Werf Foto's: Jaap de Boer

Dirk en Cindy kennen elkaar door en door. Zij was zestien jaar, hij vijftien toen ze elkaar op een feestje in Dokkum leerden kennen. Nog altijd zijn ze onafscheidelijk. „Cindy kan mensen in hun kracht zetten. Dat is mooi om te zien”, zegt Dirk. Niet voor niets koos zij na haar studie voor een baan als juf op De Wingerd, de school voor speciaal voortgezet onderwijs. „Dat was mijn droombaan”, vertelt Cindy. Het was voor haar dan ook geen gemakkelijke beslissing om te stoppen met haar werk toen ze de kans kreeg om mede-eigenaar te worden van de sportschool aan de Bocksmeulen in Dokkum.

Thuis voelen

Sport is altijd al de grote hobby geweest van zowel Dirk als Cindy. Met hun onderwijsachtergrond werden ze allebei fitnessinstructeur bij het sportcentrum en van het één kwam het ander. Elf jaar geleden namen ze SportStudio Dokkum officieel over en sindsdien is het uitgegroeid tot een volwaardige sportschool waar meer dan duizend leden uit heel Noord-oost-Friesland wekelijks terecht kunnen voor fitness- en groepslessen, maar ook voor voedingsbegeleiding en mindfulness. „Wij zijn niet zomaar een sportcentrum”, stelt Dirk. „Wij

vinden het belangrijk dat mensen zich bij ons thuis voelen, dat ze gezien worden.”

Iedereen welkom

Spijt heeft Cindy nooit gehad om haar droombaan te verruilen voor die van directeur van SportStudio Dokkum.

Nog steeds geeft ze les aan speciale doelgroepen, zoals Fitness Xtra, bedoeld voor mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking. „Iedereen is bij ons welkom. Dat maakt dit vak zo mooi.” Ook Dirk geniet van zijn werk als fitnesstrainer. Hij heeft er eind 2020 zelfs zijn baan voor op-



gezegd. „Ik werkte nog fulltime als docent aan het Dockingacollege, maar wilde vol voor de sportschool gaan. En toen kwam de lockdown... Ik werkte altijd 80 uren per week, maar nu zit ik opeens thuis. Geen school, geen sport, maar ook mijn grote hobby muziek valt weg. Ik ben mijn hele ritme kwijt.”

Comfortzone

Hetzelfde geldt voor Cindy. Zij wóonde zo ongeveer in de sportschool. Daarnaast werkt ze ook nog twee dagen per week bij haar ouders en broer in de zaak, Bakkerij Heslinga. „Ik werkte me altijd over de kop met het idee: als het niet goed gaat met de SportStudio, dan kan ik mezelf in elk geval niet verwijten dat ik mijn best niet heb gedaan.” Cindy en Dirk zijn door de lockdown allebei uit hun comfortzone gehaald. Toch konden ze snel schakelen. Deze periode werd gebruikt om de sportschool helemaal op te knappen. Ook maakten ze een identiteitsboekje waarin ze zichzelf de vraag stelden: wat is onze missie? De conclusie is duidelijk: de missie is om er te zijn voor iedereen (jong en oud) die een gezonde leefstijl ambiert door middel van sporten, yoga en dans. Want ook de DansStudio Dokkum, onderdeel van de SportStudio, wordt met ruim 300 leden steeds groter. In september is er nog een nieuw onderdeel toegevoegd aan het brede aanbod, namelijk YinStudio Dokkum.

Yin Yoga

Cindy ontdekte het belang van Yin Yoga doordat zij zelf een hernia heeft gehad. „Ik moest revalideren en de Yin Yoga-oefeningen die ik daarvoor deed hielpen. Ik vond dat zo interessant dat ik voor mezelf een opleiding ben gestart. Al snel had ik het gevoel dat ik deze oefeningen moest doorgeven. Ik startte met een klein oefengroepje. Dat bleek zo'n succes dat we steeds verder groeiden. Ook nu tijdens de lockdown worden de online-lessen Yin Yoga veel gedaan. Mensen vinden het erg fijn. Ik merk dat ze er aan toe zijn, helemaal in deze coronatijd. Zelf merk ik ook dat ik er rustiger van word. Je kunt je verzetten tegen alle coronamaatregelen,

waar wij soms ook onze vraagtekens bij zetten, maar daar heb je niks aan.”

Online lessen

Dirk en Cindy draaien het om en kijken naar wat er wél kan. Zo zetten zij zich nu in voor de online-lessen, om op die manier hun klanten toch te bereiken. Dirk: „Mensen kunnen nu meedoen op het moment dat het hun uitkomt. De lessen zijn exclusief voor onze leden te volgen op onze eigen app. We merken dat mensen echt behoefte hebben aan sport, zeker in deze stressvolle tijd waarin de coronakilo's eraan vliegen. We verwachten dan ook dat leden ons, zodra we weer open zijn, weten te vinden. Dan kunnen ze onze compleet vernieuwde fitnesszaal zien of gebruik maken van de 3D-scanner die we vlak voor de crisis hadden aangeschaft. Deze Body Scan kan je lichaam in 3D reconstrueren. Uniek in het Noorden.”

Passie voor sport

Dirk en Cindy wachten vol spanning de volgende persconferentie af. De vorige keer werden de sportscholen tot hun grote teleurstelling niet eens genoemd. Toch heeft de lockdown hen ook veel goeds gebracht. Steun van leden en andere ondernemers, maar ook de dochters van het ondernemerskoppel lieten hen inzien wat écht belangrijk is in het leven. „Ik heb het altijd over het werk, daar moet ik voor waken. Dirk kan zich daarentegen heerlijk verliezen in een boek. Ik studeer yoga, maar hij leeft yoga”, lacht Cindy. De twee beseffen hoe verschillend ze eigenlijk zijn. Cindy: „Ik ben soms wat zweverig en Dirk zet mij met beide benen op de grond. En hij heeft ontzettend veel humor.” Dirk: „Ja, Cindy ziet altijd het goede in mensen, dat is een hele mooie eigenschap.”

Beiden delen het allerliefst hun passie voor sport. Dat besef is dankzij corona alleen maar groter geworden. „We kunnen niet wachten tot onze leden hier de trap weer komen oplopen.”

Meer weten over 'het leukste sportcentrum van Noord-Nederland'? Zie www.sportstudiodokkum.nl

We merken dat mensen echt behoefte hebben aan sport, zeker in deze stressvolle tijd waarin de coronakilo's eraan vliegen.





Bobsleeër Dennis Veenker: ‘Het is nu of nooit’

DAMWÂLD - De 28-jarige Dennis Veenker, afkomstig uit Damwâld, heeft één duidelijk doel voor ogen: met zijn bobsleeteam meedoen aan de Olympische Spelen van 2022. „In 2018 lukte het net niet en over vijf jaar ben ik te oud. Dus dit is mijn laatste kans”, vertelt Dennis.

Tekst: Klasina van der Werf Foto: Jaap de Boer

Dennis groeide op in Damwâld waar hij tot zijn 22e woonde. Met een fanatieke atletiektrainer als vader is hij al van jongs af aan in de ban van atletiek. Vooral in polsstokhoogspringen blonk hij uit. Hij won tien jaar geleden zelfs brons bij de nationale indoorkampioenschappen voor A-junioren. „Toch vond ik dat op een gegeven moment niet zo spannend meer. Dat klinkt misschien gek voor iemand die vijf meter hoog springt, maar ik zocht meer uitdaging”, stelt de topsporter die met zijn vriendin Moniek Klijnsma (Nederlands Kampioen skeeleren) samen woont in Heerenveen.

Adrenalinekick

Het kwam dan ook op het juiste moment dat hij tijdens een atletiekwedstrijd gescout werd door een bobsleepiloot. Hij vroeg of Dennis mee wilde doen als duwer met bobsleeën. „Dat leek me wel wat, maar ik zal eerlijk zijn: die eerste afdalingen met de bobslee vond ik verschrikkelijk. Je weet niet wat je overkomt als je met een snelheid van 140 kilometer per uur het bochtige parkoers afraast. Je zit niet lekker, je voelt overal pijn en hoort heel veel lawaai. Maar daar moet je doorheen. Je leert ermee omgaan. Sterker nog, nu krijg ik bij elke afdeling weer een adrenalinekick.”

Sportkunde

Dennis zit nu samen met Ivo de Bruin (piloot), Joost Dumas en Janko en Jelen Franjic Franjic als enige Fries in het Nederlandse bobsleeteam. „Je moet er veel voor over hebben om als remmer mee te doen in de viermansbob. Het seizoen is net achter de rug,

dus we hebben nu één of twee weken rust, maar dan begint de training weer. Ik train zeven tot tien keer per week om fysiek beter te worden. De trainingen bestaan uit gewicht heffen, krachttrainingen en sprinten”, legt Dennis uit. Naast zijn trainingen volgt hij de opleiding Sportkunde en loopt hij stage bij de Sven Kramer Academy. De topsorter doet wat langer over zijn studie dan normaal, want in het winterseizoen is Dennis veel van huis. Gelukkig kan hij terugkijken op een goed bobsleeseizoen. „We zijn zeventiende geworden bij het WK in het

‘Die eerste afdalingen met de bobslee vond ik verschrikkelijk’

Duitse Altenburg. Dat is in de laatste vijf jaar op WK's niet gelukt, dus ik ben supertrots op dit resultaat.”

Crash op tv

Deze prestatie geeft vertrouwen voor het komende seizoen. Als ze op de zelfde voet verder gaan kunnen ze zich plaatsen voor de Winterspelen van 2022 in het Chinese Peking. „Maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. De vorige keer lukte

het nét niet. We werken er nu vanaf 2018 keihard aan. Hoe? Door veel te sleeën. Daarvoor reizen we de hele wereld over, van Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk tot Korea, Amerika en Canada. In Whistler in Canada is de snelste baan, die gaat 150 kilometer per uur. En ja, het gaat ook weleens mis. Maar als we crashen weten we precies wat we moeten doen. Een paar jaar geleden crashten we tijdens een wedstrijd in Letland. Dat was live op tv. Het enige wat ik dacht was: o nee, zul je net zien, nu zit mijn moeder voor de tv en dan gaat het mis.”

Trainingsbeest

Niet voor niets moet je als bobsleeër kneiterhard zijn voor jezelf. Pijn boeit Dennis niet. „Ik moet gewoon mijn ding doen en keihard trainen. Ik ben een echt trainingsbeest. Het afgelopen jaar was alles vanwege de coronacrisis wel anders dan anders, maar we waren allang blij dat we mochten racen.”

Het is voor Dennis de laatste kans om mee te doen aan de Olympische Spelen. Als remmer is hij over vijf jaar te oud. „De Olympische Spelen is op dit moment het belangrijkste wat er is in mijn leven. Meedoen is voor mij een droom die uit komt. Als dát lukt...”



Dennis gaat doorrrr

Het leek er een tijdje geleden op dat bobsleeër Dennis Veenker zijn Olympische droom moest laten varen. Bij selectiewedstrijden was hij op driehonderdste van een seconde buiten de ploeg gevallen. Twee maanden later kwam hij echter terug in de bob om de remmer van de viermansbob te vervangen. Hij maakt daardoor nog steeds kans om alsnog mee te doen aan de Olympische Spelen in Beijing.

Natuurbeschermer Gertie Papenburg ademt wilde planten

BUITENPOST – Veldbioloog met een specifieke voorliefde voor wilde bloemen, planten en mossen, dat kenmerkt Gertie Papenburg uit Buitenpost. De geboren Geldersman was in het werkzame deel van zijn bijzonder actieve leven leraar Nederlands aan het Lauwers College. Vanaf 30 december 2015 heeft hij zijn onderwijstaak neergelegd en heeft Papenburg het ‘drukker’ dan ooit. Centraal in dat geheel staat zijn passie en werkzaamheden voor wilde planten.

Tekst: Johannes van Kammen Foto's: Marcel van Kammen

Gertie is secretaris van de Stichting Floristisch Onderzoek Nederland (FLORON) en voorzitter van de Fryske Feriening foar Fjildbiology (FFF). Dat hij in Buitenpost een bijzondere en gecombineerde tuin heeft met veel wilde planten is dan ook niet verwonderlijk. Een leven tussen, in en met planten is voor Papenburg zoals hij dat koestert. Hij geniet, kent en herkent de planten. Daarnaast is hij een bestuurs- en vergadertype, die van mening is dat je met overleg veel meer bereikt, dan met rechtszaken om een voorbeeld te noemen. Toch kan hij bij tijd en wijle, op momenten dat de natuur de verliezer dreigt te worden, halsstarrig zijn. Een roepende in de woestijn die strijdend ten onder wil gaan, maar nog vaker het gelijk aan zijn zijde weet en gelukkig voor de natuur ook krijgt.

Een eerste kennismaking, met de zoals achteraf bleek, zeer aimabele Papenburg, blijkt te bestaan uit een langdurig, maar vooral prettig gesprek. Gertie Papenburg beschikt over een enorme kennis, maar kan daarnaast ook luisteren en begrip tonen. Een man die het overlegt kiest en buiten zijn eigen comfortzone durft te kijken. Geen drammer, geen onheilsvoorspeller, maar toch blijft de boodschap dat we op moeten letten hoe we met de natuur om moeten gaan, duidelijk hangen. Dat we actief moeten zijn, dat we waakzaam moeten zijn. 'Ik ben verknocht aan het landschap van de Noordelijke Friese Wouden. We wonen hier prachtig. Als we dit zo willen houden moeten we waakzaam zijn, investeren, maar vooral ook groter kijken. Met dat idee voor ogen wil ik dan ook mijn complimenten geven aan Staatsbosbeheer in deze regio. Zij doen fantastisch werk. Werkelijk indrukwekkend'. Een rondgang door de fraaie tuin betekent tevens de in-

leiding naar zijn huidige activiteiten. 'Naast mijn onderwijswerk ben ik vele jaren actief geweest als vrijwilliger-veldbioloog met specifieke aandacht voor planten. Na mijn pensioen heb ik me helemaal in de natuurbeschermingswereld gestort.'

562 planten op vierkante kilometer

Vaak worden natuurwaarden en nog meer natuurrijdommen bepaald door vogels en reptielen. Planten zijn in de ogen van velen vaak meestal van ondergeschikt belang. Dat geldt zeker niet voor de Buitenposter. 'Genieten van bloemen en planten. Het kan zo dichtbij', aldus Gertie Papenburg als de koffie op tafel komt. De boekenkast in de woonkamer ademt wilde planten, heel veel en fraai geïllustreerde boeken over bloemen en planten. Terloops merkt hij op dat hij zijn boeken wil nalaten aan een specifiek gericht doel. Dat ze gebruikt worden, waarvoor ze zijn gedrukt. Dus meer dan zo nu en dan een plaatje bekijken, maar als almanak dienen voor de meer dan normaal geïnteresseerde leek. Specialistische boeken die kennis bevatten. Met de FFF gaat hij jaarlijks meerdere keren actief bezig met inventariseren. Een zogenaamd kilometerblok wordt dan door meerdere mensen, vaak allemaal met hun eigen kennis op gebied van de flora en fauna geïnventariseerd. We gebruiken daarvoor het vierkantekilometerraster van de Topografische Atlas. Sinds 1990 zijn in het kilometerblok waarin ik zelf woon 562 plantensoorten waargenomen. Neem daarbij dat er slechts een keer de paardenbloem is genoteerd, in werkelijkheid zijn hier ook tientallen soorten van, dan kom je op meer dan 600 soorten. Een enorme rijkdom', aldus de secretaris van Floron. Floron zet zich in voor onderzoek naar en bescherming van de Nederlandse wilde

fora. De landelijke verenging, met het hoofdkantoor in Nijmegen coördineert en stimuleert vrijwilligers die landelijke telprojecten voor planten uitvoeren, geeft voorlichting en advies, voert ecologisch onderzoek uit ten behoeve van wetenschap, beheer en beleid en beschermt plantensoorten en hun leefgebieden.

Gertie Papenburg is een gedreven en ervaren planten- en tuinliefhebber. Een oprechte man, met kennis van zaken. Zijn fraaie tuin is inmiddels een mengeling van diverse planten. Een tuin die vorig jaar in de schaduw lag van het tragische overlijden van zijn echtgenote Gré, die meer de voorkeur gaf aan de reguliere, bij veel mensen



De bladeren van de Welriekende agrimonia in het Fries Giele fakkelt. (Foto: Marcel van Kammen).

bekende tuinsoorten. Hierdoor is een unieke tuin ontstaan. Deze tuin staat vol zeldzame cultuur- en wilde planten. Veel planten hebben hun eigen verhaal. Eén plantje is bijvoorbeeld meegenomen uit het hoge noorden van Noorwegen, een andere plant is meegenomen uit het oosten van het middellandse zeegebied. Hoewel de tuin 'wild' oogt, vraagt hij niet alleen veel tijd, maar vooral ook geduld en passie. Dat Gertie Papenburg zover is door-

gegaan met zijn passie, dankt hij mede aan de FFF, waarvan hij vanaf 2018 voor de tweede keer voorzitter is. De Fryske Feriening foar Fjildbiology is een vereniging met verschillende werkgroepen op het gebied van de veldbiologie. De missie is wezenlijk bij te dragen aan vergroting van veldbiologische kennis, met name om een zo goed mogelijke natuurbescherming mogelijk te maken. De FFF wil die maatschappelijke krachten ondersteunen die natuurbeleid in al zijn varianten bijsturen op grond van feitelijke veldbiologische informatie. Daarbij is ons uitgangspunt dat de natuur intrinsieke waarde heeft, en ook de basis is van het menselijk bestaan. De vereniging waar hij in het begin van de

slecht vergaan in onze streken.'

'Van na 1950 waren groeiplaatsen bekend in elzensingels rond Twijzel, de Koaten en in de Zwagermieden, en op een tweetal plaatsen in het talud van de Stroobosser Trekweg: bij Westergeest en bij Lytsewâld (Augsbuurt). Eind jaren 70 waren alleen de laatstgenoemde groeiplaatsen over. Bij Westergeest toen (en nog altijd) een rijke populatie, bij Augsbuurt toen nog een rijke, maar inmiddels een moeizaam standhoudende populatie. De Zwagermiedenpopulatie is in de jaren '70 door vergraving ten onder gegaan. Schoolmeester Hille Veenstra (Kollumerzwaag) heeft destijds planten gered. Toen de erfgenamen in



Giele fakkelt (Welriekende agrimonia). (Foto: Gertie Papenburg).

jaren dat hij Buitenpost woonde interesse in kreeg, omdat ze een wilde planten cursus organiseerden.

'Wij mogen ons gelukkig prijzen met een gemeentebestuur dat wezenlijke aandacht heeft voor het openbaar groen. Veel Buitenposters genieten intens van de werkelijk prachtige vijfvinger door het dorp, met de duizenden orchideeën aan de zuidrand van het dorp langs de rondweg. Voor ecologische kenners is er veel meer te genieten dan alleen die orchideeën. Er staan tal van andere zeldzame planten in die vijfverbeemden, er vliegen vlinders en libellen, waaronder de Europees gezien extreem zeldzame Groene glazenmaker.' Dat de gemeente Achtkarspelen gretig gebruik maakt van de kennis van de oud docent Nederlands van het Lauwers College is uiteraard logisch.

'Mooi en bijzonder is het verhaal van de 'Giele fakkels'. De Nederlandse flora kent twee soorten agrimonia. De Gewone agrimonia komt in Zuid-Nederland algemeen voor. Veel zeldzamer is de veel forsere (± 120 cm hoge) Welriekende agrimonia, die van oudsher nu juist in NO-Fryslân voorkomt en ook een officiële Friese naam heeft: Giele fakkelt. De soort is voor Nederland voor het eerst vastgesteld bij Oudwoude in 1841. NO-Fryslân is een van de bolwerken van deze soort. Al kan ik beter zeggen: wás een van de bolwerken, want het is de soort

1992 het huis van Veenstra verkochten, is die populatie overgeheveld. Een deel is teruggeplaatst naar een laantje in de buurt van hun herkomst in de Zwagermieden, dat inmiddels in bezit van Staatsbosbeheer is. Een ander deel is naar een slootalud langs mijn tuin in Buitenpost verhuisd. Omdat wij als natuurbeschermers zuinig zijn op zulke laatste populaties, proberen we ze ook te bewaren. Zo beheert Staatsbosbeheer aan de Wedze bij Twijzel een uit zaad opgekweekt bestand afkomstig van de Westergeestpopulatie.'

'In 2011 werd de oostelijke rondweg rond Buitenpost aangelegd, van Lutkepost tot de Stroobosser Trekweg bij De Laatste Stuiver. Bij de 'aanhechting' van de rondweg op de Stroobosser Trekweg bij Lytsewâld werd toen trouwens nog een derde deel van die oorspronkelijke populatie Giele fakkelt letterlijk weggevoerd in het talud van de bermsloot. In 2012 heb ik van mijn materiaal van de Zwagermiedenpopulatie een grote hoeveelheid zaad gewonnen. De zaden van de Giele fakkelt zijn kleine klitjes. En die heb ik in de herfst uitgestrooid. Het resultaat is fantastisch, Er zijn honderden nieuwe planten opgekomen. Eind juni-begin juli is de hoofdbloei van de Giele fakkelt. Ik zou zeggen: ga dat zien.' Woorden die Papenburg vanuit het diepst van zijn hart spreekt. De natuur bewaken en delen zodat iedereen ervan kan genieten.



Gertie Papenburg in zijn prachtige, veelzijdige tuin (Foto: Marcel van Kammen).

Visserlatijn slotstuk magneetvisploeg 't Sliekwurk



NOORDOOST-FRIESLAND - Met een enorme plons landt de drie kilo zware magneet zo'n tien meter vanaf de wal in het water. Terwijl de magneet naar beneden zinkt volgen er nog twee plonzen, die kringetjes vormen in het water van het Prinses Margrietkanaal. Op de wal staan zes jonge knapen, die vol spanning even wachten voordat ze aan de touwen trekken die ze in de handen hebben. Hun contact met de magneet die ongeveer 1000 kilo kan trekken. Magneten die zo sterk zijn dat ze in een straal van ongeveer 20-25 centimeter alles oppakken. Magneetvisploeg 't Sliekwurk is klaar voor een mooie avond, want dat het genieten bovenaan staat mag wel duidelijk zijn.

Tekst: Johannes van Kammen / Foto's: Marcel van Kammen / eigen foto's

Magneetvissen, wellicht het meest te vergelijken met het zoeken met een metaaldetector, hoewel echt oude historische voorwerpen worden er niet gevonden. „We zijn ook nog milieuvriendelijk bezig. We nemen alles mee wat we vinden. We slaan dat op in een hok en verkopen het oud ijzer en andere metalen. Meestal is dat zo'n 150 euro per jaar. Daar maken we dan een feestje van, waarna de sterke verhalen loskomen. Visserslatijn”, grijnst een van de zes mannen.

Blikjes en fietsen

De lange zomeravonden zijn weer begonnen. Het mooie weer doet langzaam zijn intrede. Ideale omstandigheden om buiten te zijn. Tijd voor ontspanning, maar daar waar de één dit wandelend of fietsend doet, staat de magneetvisploeg 't Sliekwurk het liefst langs het water te vissen. Overigens niet in de buurt van de reguliere vissers met hun hengels, want dit bijt elkaar enorm. De zes jongeren Robin Hoeksma (Dokkum), Wesley Dorenbos (Dokkum), Sander Visser (Twij-

zelerheide), Remco Postma (Zwagerbosch) en de beide Westereenders Geoffrey van der West en Eimert Jan Smits zijn al een aantal jaren actief. Als de zes mannen aan de walkant staan, hebben zij altijd veel bekijks. „Vooral als we midden in Dokkum staan te vissen, blijven veel mensen staan. De een maakt een praatje en toont belangstelling, een ander fronsen zijn voorhoofd, vooral als hij de rot-zooi ziet die we boven halen. Meestal zitten daar naast blikjes ook wel fietsen tussen.” Een opzienbarende vondst heeft het zestal nog niet verricht. Tenminste waarmee ze de pers haalden, met uitzondering van Eimert Jan Smits, die met een ploegje, inmiddels oud-collega's een kluis uit het water haalde in Burgum.

Iedere keer spannend

„Voor ons voelt het als gewoon vissen”, aldus één van de zes leden van 't Sliekwurk. „We doen het met zijn zessen. Daarom mag ik ook namens ons spreken, maar ik wil niet dat mijn naam dan apart genoemd wordt. We

vormen een hecht collectief”, verklaart hij breed uitlachend onder het genot van een drankje. „De termen die wij gebruiken zijn net als in het reguliere vissen, maar onze vangsten zijn wel heel anders. Het is iedere keer spannend wat je boven water haalt, als je tenminste wat ophaalt. Het begint bij ons allen met de voorpret, waarbij ik durf te stellen dat we toch wel mooi weer vissers 's zijn. Bij voorkeur in een shirtje aan de kant staan, waarbij je toch oude kleren moet dragen. De magneet die sommigen van ons bezitten is zo'n drie kilo zwaar. Je kunt die magneet met een goede worp zo'n tien meter in het water werpen. Het is uiteraard geen normale magneet, maar speciaal gemaakt voor dit soort doeleinden, waardoor hij nog gemakkelijk voorwerpen aantrekt, zodat je vrijwel niets laat liggen.”

Spierballen

Terwijl de muziek, want ja wat is metaalvissen en plezier zonder muziek, weerklinkt worden de magneten langzaam maar zeker naar de wal ge-

trokken. Vol spanning, die plotseling veranderd in enthousiasme als een van de leden 'beet' heeft en dan duidelijk van een grotere vis. Alle ogen zijn op hem gericht als het touw strak komt te staan en het gezicht langzaam rood aanloopt. In het shirt worden de spierballen zichtbaar. Er blijkt hulp geboden te zijn. Zonder aarzeling komen helpende handen in het water en lukt het om de magneet richting wal te trekken en komt het voorwerp boven. Gezichten van teleurstelling, een groot oud blik, maar het wordt uit het water gehaald. Droog blijven ze niet allemaal en altijd, soms moet er een het niet bepaald altijd schone water in. Ze hebben het voor elkaar over en de teleurstelling slaat weer over in tevredenheid. Toch weer wat gevangen immers en dat met Hepie en Hepie op de achtergrond.

Levendige fantasie

Ieder wijdt zich weer aan zijn eigen magneet. Terwijl de magneten bovenkomen, groeit de stapel blikjes, spijker, bouten en bierdoppen. Ook sleutelhangers komen weer bovenwater. Al dan niet bewust in het water gegooid. Een verbroken relatie? Is de sleutelhanger daarom in het water gedumpt. Als er dan ook nog een naam op blijkt te staan, begint het grote speculeren en groeit ook de levendige fantasie. Een beetje ouwehoeren en weer opnieuw in het water. Met deze keer hoop op meer geluk en warempel op een avond worden door dezelfde visser vier hoefijzers naar boven gehaald. Een hoefijzer brengt volgens de mythe geluk, maar meer dan vier volgen er niet. Heeft een boer ze hier alle vier in het water gegooid? Was er ooit een smederij in de buurt? Vondsten die vragen opwerpen, terwijl een van de jongens inmiddels met een flex bezig is. Een flex behoort bij de standaarduitrusting, want alles gaat mee. Niet alleen omdat opgeruimd netjes is, maar ook gewoon omdat het volgens hen zo hoort en tenslotte is er het financieel gewin. Eigenlijk niks, maar toch een stimulans, want uiteindelijk wordt het metaal verkocht om een feestje te houden. Sporadisch wordt er een muntstuk uit het water gehaald.

Een kluis

Een beetje jaloers en wellicht een beetje met een schuin oog, maar niet minder gegund, kijken vijf van de zes soms naar Eimert Jan Smits. De visser in hun ploeg, die met zijn toenmalige collega's een avondje ging vissen in het

Prinses Margriet kanaal in Burgum. Hij was direct betrokken bij de grootste vondst uit zijn nog jonge carrière: een kluis. 'Het was enorm zwaar om hem boven te krijgen. Die dingen zijn loodzwaar. Eerst hadden we geen idee wat er aan de magneet vast zat. Uiteindelijk hadden we er drie magneten aan. Het eerste gedeelte ging nog, maar zodra er iets boven water komt wordt het nog zwaarder. We hebben bijna twintig minuten werk gehad om hem boven water te krijgen. We wisten eerst niet wat het was. Een kluis? Toen haalden we de beste krachten uit ons naar boven. We zaten in een flow. Er bestond niets anders meer. Hij moest naar boven, uiteindelijk lukte dit. Mede omdat er iemand het water in ging. We zagen dat er een gat in de kluis gebrand was. We ontdekten ook de autosleutels en de autopapieren. We hebben uitgebreid genoten, het even voor onszelf gehouden. Toen bleek dat de autosleutels ook nog een signaal gaven, beseften we dat hij nog niet zo lang in het water lag. Een machtige vondst, met heel veel vragen', aldus Eimert Jan Smits.

Droomavond

„Uiteraard hou je dit niet voor jezelf. We hebben de politie gewaarschuwd en die kwam ook ter plekke. Omdat het geheel dicht bij de locatie van Jan Jelle Klomp van Wäldnet was, werd die ook ingeseind. Het werd plotseling een heel andere, maar niet minder leuke avond. De kluis kwam, kletsnat op de achterbank in de politieauto. Gelukkig hielden zij woord en hebben we het hele verhaal gehoord. We hoorden dat de kluis het slotstuk was van een kraak in Drachten, dit was drie weken voor de vondst. De dader van de inbraak, die inmiddels was opgepakt, was nogal vaag geweest over de dumpplek. Het was achteraf een droomavond en we zijn uiteindelijk naar het bedrijf geweest, waar we een mooi gesprek hadden en ook nog beloond werden. Het was de kluis van een autoverhuurbedrijf. We mochten een weekend een busje gebruiken, waarna we gezellig uit zijn geweest. Prachtig moment en duidelijk weer eens iets anders dan een verroeste fiets.” Het verhaal van magneetvisploeg Sliekwurk laat zich lezen als een mooi boek over goud zoeken, maar met dit verschil het grote goud zal niet opgevist worden. Maar is vriendschap, geluk en plezier niet het mooiste goud, waar je in je leven voor kan gaan.





Yme Braaksma, lang geleden, als voetballer (bovenste rij, zesde van rechts).

Yme Braaksma neemt na ruim vijftig jaar afscheid van Ropta Boys

‘Sport is voor mij van wezenlijk belang’

OOSTERNIJKERK/DOKKUM – De 71-jarige Yme Braaksma uit Dokkum neemt na ruim vijftig jaar afscheid van ‘zijn’ Ropta Boys. Hij was veruit de oudste speler van het 45+-elftal. „Ik voel me nog steeds fit genoeg om te spelen, maar op een gegeven moment moet je er een punt achter zetten”, stelt Braaksma. Hij kijkt terug op een bijzondere tijd.

Tekst: Klasina van der Werf Foto: Jaap de Boer

Yme is geboren en getogen in Niawier. Hij begon vanaf zijn zestiende jaar bij Ropta Boys, de club die toen nog gevestigd was in Metslawier. Ropta Boys is in 1965 ontstaan vanuit de korfbalclub Wêz Warber. „Daar hebben we de groen-gele shirts nog altijd aan te danken. Er was in die tijd geen jeugdvoetbal, vandaar dat ik pas later ben begonnen. In het begin deed ik illegaal mee. Ik was ook lid van de kaatsvereniging Lyts Begjin Niawier. Als het seizoen ten einde liep begon het voetballen al. Het bestuur had er gelukkig begrip voor en omdat ik in de hoogste klasse kaatste had het geen consequenties voor mij als ik niet trainde. De wedstrijdsecretaris van de CFK zorgde er - in goed overleg met Ropta Boys - voor dat de wedstrijden op elkaar afgestemd konden worden zodat

ik het kaatsen met het voetballen kon combineren. Al met al heb ik 22 jaar in de hoofdklasse gespeeld en ruim twintig jaar in het eerste team van Ropta Boys”, vertelt Yme Braaksma.

Zaterdag was heilig

Sport was en is alles voor Yme Braaksma. De zaterdag was heilig, van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat was ‘heit’ op pad. Want de ‘derde helft’ hoorde er ook bij. „De bern seagen my noait op sneon”, geeft Braaksma toe. „Dat stie yn it kontrakt”, zegt zijn vrouw Ria. Het echtpaar kreeg twee dochters en een zoon. In de beginjaren van Ropta Boys werd er gespeeld op het sportveld in Metslawier dat tevens fungeerde als kaatsveld. „Café Veldzicht in Metslawier vormde de thuisbasis voor de club. De contributie

van de leden waren de enige inkomsten die we hadden. Gelukkig waren er wel diverse sponsors die de club steunden met onder andere shirts. Wat hebben we een mooie tijd gehad, daar in café Veldzicht. En wat heeft de familie Dijkstra een belangrijke rol gespeeld voor het voetballen van Ropta Boys.”

Hoofdveld naar Oosternijkerk

Yme Braaksma heeft zo ongeveer alle functies binnen de voetbalvereniging vervuld. Van voorzitter tot het kalken van lijnen op het veld. Maar bovenal was hij speler. „We begonnen in de onderste regionen, in de vierde klas FVB (Friesche Voetbalbond). We hebben lang in de FVB gespeeld en toen we eenmaal promoveerden naar de KNVB was dat groot feest voor Ropta Boys”, weet Yme Braaksma. In die tijd waren er meerdere sportverenigingen in de dorpen die elk het liefst een eigen accommodatie wilden. In het kader van sportbeleid in de gemeente werd in goed overleg besloten om voetbal, kaatsen en tennis over de drie dorpen Metslawier, Niawier en

Oosternijkerk te verdelen. Uiteindelijk is de voetbalclub overgegaan naar Oosternijkerk, omdat dit dorp meer potentie had dan Metslawier, ook qua sponsors. Een kaatsveld werd aangelegd in Niawier, Metslawier kreeg een tennisaccommodatie en de voetballers moesten voortaan naar Oosternijkerk. „Dat werd ons niet door iedereen in dank afgenomen. In Oosternijkerk is toen een nieuw voetbalveld aangelegd, er werd een lichtinstallatie geplaatst en we kregen onze eerste kantine.”

NK in Zeeland

In coronatijd hakte Yme Braaksma de knoop door en besloot hij een punt te zetten achter zijn voetbalcarrière. „Ruim twee jaar geleden zijn we verhuisd naar Dokkum, dus was ik al gestopt met het vrijwilligerswerk, nu wil ik ook ruimte maken voor de jongere spelers in het 45+-team. We hebben prachtige tijden meegemaakt met dit zevental, vooral het NK in Zeeland, waar wij bij de laatste acht van Nederland speelden. Ook de sportdagen in Dongeradeel waren altijd

één van de hoogtepunten voor Yme en zijn teamgenoten. Zo’n duizend mensen stonden dan langs de kant en er was maar één scheidsrechter – Kees Boers - die durfde te fluiten, want het was haat en nijd tussen deze clubs. Wat hij ook nooit zal vergeten was de eerste verzorger die het eerste elftal van Ropta Boys kreeg. „Dat was een magnetiseur uit Hantum. Hij had z’n eigen methode van blessure behandeling bij de spelers, namelijk zonder ze aan te raken en de waterzak kwam er al helemaal niet aan te pas. Voor de meesten van ons een vreemde ervaring. Anderen riepen dan: ‘Wat foar fijemde gast ha jimme no wer meinaam...’ Maar hij had wel bijzondere krachten. Er zijn dingen bij de club gebeurd, waar nog lang over nagepraat wordt.”

Nooit blessures

Yme Braaksma heeft op een gebroken sleutelbeen na, nooit blessures gehad. „Ik voel me nog fit, maar nu ik er een tijd uit ben geweest kost het toch meer moeite om alles weer op te bouwen. Bovendien heb ik een nieuwe hobby: fietsen.” Daarnaast zal hij nog regelmatig langs de lijn te vinden zijn. Zijn ‘pakesizzers’ Hidde en Femke spelen bij VV Dokkum en Jelmer en Arjen bij VV Kollum, terwijl Femke ook lid van de kaatsvereniging Oostergo is. „Ze heeft haar eerste krans al binnen. Als de pakezissers zo nu en dan tegen elkaar spelen dan is de grote vraag aan pake: wie moet er winnen en met wie houdt Pake het? Dan zeg ik heel voorzichtig: de sterkste zal winnen. Soms ben ik nog wel een beetje te fanatiek, dat zit er nu eenmaal in. Dat weten de pakesizzers ook. De twee andere pakezissers Nienke en Remco hebben voor andere sporten gekozen. Als ik moet rijden voor een voetbalwedstrijd zeggen ze: pake wit wol wêr’t er wêze moat. Ik heb door de jaren heel wat sportvelden gezien en veel mensen leren kennen dankzij de voetbalwereld. Als ik er één persoon moet uitlichten is dat toch wel Jan Torensma. Een topvoetballer voor Ropta Boys met wie ik heb gevoetbald en in het bestuur heb gezeten.

We hadden aan een half woord genoeg. En og steeds...”



Voor het boek over Alzheimer van de Stichting Ik ben Wil heeft fotograaf Marit Anker een fotoreportage gemaakt van Nathalie en haar beppe. Dit is één van de foto's. Foto: Marit Anker



Nathalie Zwaagstra fietst 1000 kilometer voor haar beppe met Alzheimer

‘Voor ons blijft ze gewoon beppe’

ANJUM/DAMWÂLD - Beppe hûntsje, zo noemen Nathalie Zwaagstra (23) en haar broertje en nichtjes hun beppe die vlakbij het winkelcentrum in Damwâld woont. „Ze is altijd heel vrolijk en hadden vroeger veel hondjes”, vertelt Nathalie die sinds een jaar samen met haar vriend in Anjum woont. Speciaal voor haar beppe heeft Nathalie 1000 kilometer gefietst om geld in te zamelen voor Alzheimer, de ziekte die haar beppe heeft.

Tekst: Klasina van der Werf

„Het lijkt misschien dat ik heel sportief ben, maar eigenlijk is dat niet zo”, lacht Nathalie. „Ik hou wél van fietsen en heb vijf keer meegedaan aan de Fietselfstedentocht. Dat heb ik denk ik van mijn moeder want zij had de tocht ook al een aantal keren gefietst.” Door de coronacrisis was Nathalie het afge-

lopen jaar veel thuis. De studente volgde haar opleiding Sociologie vanuit huis. „Saai”, zo omschrijft ze het zelf. Voor haar was dit de aanleiding om een uitdaging te zoeken. Aangezien fietsen haar hobby is kwam ze op het idee om een rondje door Nederland te fietsen. Duizend kilometer om precies te zijn.

Honderd kilometer per dag en dat in tien dagen. „Het was een spontane actie en doordat ik het in mijn enthousiasme aan een aantal mensen vertelde kon ik al niet meer terug.”

Precies andersom

Het goede doel waar Nathalie voor wilde fietsen was meteen duidelijk: Alzheimer. „Mijn beppe uit Damwâld heeft Alzheimer. Dat bleek ongeveer twee jaar geleden uit een test, maar daarvoor merkten we al dat ze wat vergeetachtig werd. Ze woont nog steeds in haar eigen huis, maar krijgt veel hulp. Overdag gaat ze naar de dagbesteding in de Pipegaal in Broek-

sterwâld. Daar kleurt ze veel. Kijk, die tekeningen heeft ze voor mij gemaakt”, wijst Nathalie. „Vroeger was het precies andersom, toen maakte ik kleurplaten voor haar. We aten tussen de middag vaak bij haar thuis en dan maakte ze meestal wat speciaals, pannenkoeken of hotdogs. Ze is altijd blij, nu nog steeds. Mijn moeder werkt met dementerende ouderen in Hurderyp. Voor haar komt het nu wel heel dichtbij, dat ze er in haar privésituatie mee te maken heeft. De druk voor haar en mijn oom en tante wordt wel steeds groter. Ik weet niet hoe lang ze nog thuis kan blijven wonen. Daar wil ik ook nog niet teveel over nadenken, want ze houdt zo van haar tuin. Elke keer als ik bij haar thuis kom laat ze me alles zien.”

bijvoorbeeld als ik in de supermarkt in Anjum boodschappen doe. Voor veel mensen is het ook aanleiding om over hun eigen familielid te praten die Alzheimer heeft. Eén op de vijf mensen krijgt Alzheimer en bij vrouwen is het zelfs één op de drie. Als de ziekte in je familie voorkomt is die kans nog groter. Daar schrok ik best van. Daarom ben ik blij dat ik op deze manier mijn steentje heb kunnen bijdragen.”

En beppe? Die is supertrots dat Nathalie zo’n eind heeft gefietst. Ze stond haar met bloemen op te wachten bij de finish. „Ik weet alleen niet of ze door had dat ik dit voor haar deed, maar dat maakt niet uit. Alzheimer of niet, voor ons blijft ze gewoon beppe. Beppe, dy’t soms wolris wat ferjit.”

Gewoon doortrappen

Nathalie kijkt met een goed gevoel terug op haar avontuur. Niet alleen de fietstocht, maar ook alles eromheen. ’s Avonds overnachten in een tent, een bed&breakfast of in een camper. En overdag fietsen. Langs de kust naar Noord-Holland en van Goes naar Valkenburg en terug naar Groningen. Door weer en wind. „Soms was het ontzettend zwaar, maar ik dacht: ik moet gewoon doortrappen, dan kom ik er vanzelf. Ik had niet veel getraind. Toch wist ik dat ik het zou halen. Puur op karakter. De steun die ik kreeg was hartverwarmend en ik heb ontzettend veel leuke reacties gekregen. Nu word ik er nog regelmatig op aangesproken,

Doneren kan nog steeds

Nathalie Zwaagstra heeft met haar fietstocht 5500 euro opgehaald voor Alzheimer Nederland. „Door te doneren kan er nog meer onderzoek worden gedaan en komen wij hopelijk een stap dichterbij de oplossing”, zegt Nathalie die nu van dichtbij ziet wat de ziekte met mensen doet. Doneren kan via: <https://sportieveacties.inactievooralzheimer.nl/actie/nathalie-zwaagstra>



Beppe wacht Nathalie op bij de finish in Anjum. Foto: RTV NOF/Demi Hoekstra



Susanne's vader is vrouw

‘Het helpt als je er op een luchtige manier over praat’

DOKKUM/STIENS - Het is komende zaterdag Roze Zaterdag. Een dag om de liefde te vieren. Voor Susanne Wielstra-van der Veen (37) uit Dokkum en haar vader Gwendolyn van der Veen (66) uit Stiens is deze dag extra speciaal. Gwendolyn gaat nu dertien jaar als vrouw door het leven. „Ik heb heel wat levensjaren als vrouw gemist, dat kan ik niet meer veranderen. Het is nu de kunst om er goed mee om te gaan.”

Tekst: Klasina van der Werf Foto: Marcel van Kammen

„Ik kan me niet voorstellen hoe het voelt als je in het verkeerde lijf geboren bent, maar dat wil niet zeggen dat ik het niet accepteer. Integendeel”, stelt Susanne terwijl ze met haar vader aan tafel foto's zit te bekijken van de periode dat haar vader voor het eerst rokjes droeg. „Ik weet nog dat hij na de scheiding van mijn ouders opeens in een rok bij mijn moeder aan de voordeur verscheen. Daar schrik je eerst wel van. Vooral omdat ik nooit iets had gemerkt”, vertelt Susanne.

Gwendolyn werd 66 jaar geleden in Leeuwarden geboren als Piet, ze noemden hem Peter. Een naam die hij nu bijna niet eens meer kan uitspreken. Peter trouwde begin jaren '80 met Henny. Ze kregen drie kinderen, een zoon en twee dochters. Het gezin woonde de eerste jaren in Gytsjerk en verhuisde in 1986 naar Stiens. Na 25 jaar zijn Peter en Henny gescheiden. „Toen pas was er ruimte en gelegenheid om aandacht te geven aan mijn gevoelens. Die had ik al die jaren weggestopt”, zegt Gwendolyn.

Op verschillende momenten in haar leven - toen nog als man - kwam het gevoel om vrouwenkleding te dragen opborrelen. Zo herinnert zij zich die keer dat een meisje voor de grap tegen hem als 18-jarige jongen zei dat hij niet stiekem onder haar rokje mocht kijken. Hij antwoordde met: 'Maak je maar geen zorgen, ik voel me toch meer vrouw dan man.' Of die keer dat hij met zijn vrouw in een winkel in Leeuwarden Indiase gewaden voor mannen en vrouwen zag. 'Zullen we er allebei één kopen?', stelde hij voorzichtig voor. Maar dat idee werd al snel weggewuifd.

‘Ik wilde mijn partner niet onbedoeld kwetsen’

„Ik denk dat mijn vrouw altijd wel iets heeft gevoeld, maar we hebben het allebei nooit uitgesproken. Wel vertelde ze een keer dat een vriendin haar man had betrappt met vrouwenkleden aan. Door de manier waarop ze dat zei dacht ik, ik houd me maar stil. Respect staat bij mij voorop. Hoe je met medeneming van je partner gevoelens kan toetsen waarvan je zelf niet met zekerheid weet wat die inhouden, was voor mij een groot dilemma. De gevolgen waren niet te overzien. Bovendien wilde ik mijn partner niet onbedoeld kwetsen.”

Het dichtst bij de waarheid kwam Gwendolyn toen zij als pasgetrouwde man met zijn vrouw en zoontje op het strand van Ameland liep. „Daar liep een vrouw naakt met borsten en een piemel voor hun zo het water in. Opeens stond ik in tweestrijd. Zonder het zelf te begrijpen voelde ik een verwantschap, zag misschien onbewust een fysiek geworden zelfbeeld en had grote behoefte die persoon inhoudelijk te spreken. Uit respect voor haar wilde ik ook naakt het water in. Daarmee misschien antwoorden krijgen op mijn eigen gevoelens die niet bij mijn fysieke gestalte hoorden. Ik begreep het zelf niet, hoe kon ik het dan aan mijn partner verklaren? Ik heb het ten nadele van mijzelf omwille van mijn partner niet gedaan.”

Toen hij na zijn scheiding eenmaal de kans kreeg om het dragen van vrouwenkleding te toetsen was het hek van de dam. „Ik ging bijna elke dag shoppen. Het begon met de meest

vrouwelijke blouses in de mannenrekken, maar al snel had ik verschillende rokken in huis. Als er dan iemand aanbelde verkleedde ik me snel voordat ik de deur opende. Totdat het ogenblik kwam dat er geen twijfel meer mogelijk was. Ik had post gekregen van mijn ex en bracht die in mijn vrouwenkleding bij haar thuis. 'Je zult me voortaan wel vaker zo zien in het dorp', zei ik tegen haar.”

‘Je moet er heel wat voor over hebben om zo'n operatie te ondergaan’

Susanne hielp haar vader in het begin bij het kiezen van geschikte rokken. „Ik dacht, als hij dan toch rokken, panty's en pumps wil dragen, dan moet het ook leuk zijn. Ik ben altijd al open-minded geweest, maar toch moet ik eerlijk zeggen dat als je eigen vader als vrouw door het leven wil gaan, dat je dan denkt: o jee en nu? Je kunt niemand de ellende die daar achterweg komt. Want je moet er heel wat voor over hebben om zo'n operatie te ondergaan. Dan moet dat gevoel echt heel sterk zijn.” En dat was het ook. Zelfs zo sterk, dat Gwendolyn zonder een operatie niet langer had willen leven. Susanne: „Dat zegt genoeg. Transgender zijn is geen keuze.”

Als Gwendolyn terugkijkt is het vlammetje er haar hele leven al geweest. „Het was echter een hele ontdekkingstocht om er aan toe te geven”, stelt ze. Ook voor de omgeving is het weleens lastig. Zo herinnert Susanne zich die keer dat haar vader met zijn hoogbejaarde moeder in de Ikea liep. „Hij liep er toen nog als een man, gekleed in keurige vrouwenkleding. Ik geef toe, dat is ook een vreemd gezicht. Ik liep er achter en hoorde de reacties van de mensen wel. Dat vond ik niet zo erg, maar op een gegeven moment was er een vader die zijn kind speciaal bij zich riep, naar mijn vader wees en hem belachelijk maakte. Samen lachten ze hem uit. Ik deed toen precies hetzelfde, maar dan andersom, naar hen toe. Het kwartje viel, hij

schaamde zich.”

‘Dat zie je niet zo vaak hé, een man in een rok’

Gwendolyn begrijpt wel dat mensen eerst raar opkijken. Daarom vindt zij het belangrijk om er open over te zijn. „Toen mensen me in het begin bijvoorbeeld aanstaarden zei ik: 'Dat zie je niet zo vaak hé, een man in een rok. Zo probeer ik het gesprek aan te gaan en daarmee meer begrip in de samenleving te wekken. Door mijn openheid voelde ik me steeds zekerder. Ik ben er trots op dat ik een vrouw ben.’”

Ook Susanne merkt dat het helpt als ze er op een luchtige manier over praat. „Tuurlijk is het anders dan anders, maar dat betekent niet dat je niet zo mag zijn. Ik ben blij dat zij in onze familie geaccepteerd wordt zoals ze nu is.”

Sinds 13 april 2012 - de nieuwe geboortedag - gaat ze officieel als Gwendolyn door het leven, haar zelf gekozen naam. „Ik noem haar meestal Gwen, want Gwendolyn vind ik wat over de top”, lacht Susanne. Ze geeft toe dat ze het nog weleens lastig vindt om haar vader geen 'vader' meer te noemen. „Voor mij blijft ze wel mijn vader. Een vader die vroeger mijn fietsbanden plakte en mijn tent opzette. De vader die ervoor gezorgd heeft dat ik geboren ben. Mijn kinderen kennen haar alleen als oma, dus tegenover anderen noem ik haar ook wel 'de oma van mijn kinderen'.”

‘Hoe vaker je er over hoort, hoe normaler het wordt’

Nu Gwendolyn het onderwerp bespreekbaar maakt merkt ze hoeveel mensen ermee te maken hebben en hoe angstig sommigen zijn om ervoor uit te komen. Zelf vindt ze het jammer dat het lastig is om als vrouw, met transseksueel achtergrond, een relatie te krijgen. „Ik voel me daardoor vaak eenzaam. Ik ben me er van bewust dat ik qua uiterlijk, voor wie goed kijkt, niet een biologische vrouw ben. Ik ga

nu wel gewoon op in de menigte, maar vooral bij het begin van mijn coming out kreeg ik regelmatig opmerkingen naar mijn hoofd geslingerd. Dat zegt iets over de mensen die dat doen. Bijvoorbeeld dat ze - bewust of onbewust - bekrompen zijn. Daarom is het belangrijk om er over te praten. Hoe vaker je er over hoort, hoe normaler het wordt. Al word ik ook weleens moe van al die tv-programma's hoor”, lacht Gwendolyn.

Met het uithangen van de Regenboogvlag draagt zij, net als haar dochter, uit dat iedereen zichzelf mag en kan zijn en dat iedereen zich sociaal veilig en geaccepteerd moet kunnen voelen. „Hoe meer vlaggen, hoe meer mensen weten dat het oké is om te zijn wie je bent. Dat helpt om je waardigheid terug te krijgen. Want je bestaat pas als mens, als de ander jou wil erkennen.”

Roze zaterdag 2021

Op zaterdag 16 oktober is Leeuwarden dé City of Love: een inclusieve stad waar iedereen welkom is. Een dag die de verschillen en overeenkomsten viert. Een dag met muzikanten, slingers, dansers en een beetje extra bloot in de boot... Een feestelijke dag voor iedereen. Een dag voor geloof, verwondering en ongeloof. Een dag die een positieve impuls geeft aan de bewustwording én acceptatie van seksuele en genderdiversiteit. En een dag die in bittere ernst aandacht vraagt voor het geweld tegen de LHBTI+-gemeenschap. Welkom in Leeuwarden, in de regenbooghoofdstad van regenboogprovincie Fryslân.

Meer informatie:
www.rozezaterdag2021.nl

Friese gastarbeider van de Martintoren

Stadsbeiaardier Auke de Boer stopt in Groningen, maar blijft in Dokkum



KOLLUMERZWAAG - Auke de Boer (66) woont al meer dan veertig jaar in Kollumerzwaag. Toch hebben veel mensen uit het dorp geen flauw idee dat hun dorpsgenoot 'wereldberoemd' in hun buurprovincie Groningen is. Hij kreeg bij zijn afscheid als stadsbeiaardier van Groningen zelfs een erepenning.

Tekst: Klasina van der Werf

In september speelde Auke de Boer zijn laatste concert op het carillon van de Martinitoren. „Ik werd ook wel de Friese gastarbeider van de Martinitoren genoemd”, lacht Auke. Voor sommige Groningers was het moeilijk te verkroppen dat een Fries letterlijk de hoogste ambtenaar van de provincie was. Trots waren ze wel, zo bleek tijdens zijn afscheid. Onder andere trots dat de stadsbeiaardier er meerdere keren voor zorgde dat de iconische toren van Groningen en de carillonmuziek dankzij hem wereldwijd in een positief daglicht werden gesteld. Hoogtepunt was misschien wel het filmpje dat Mick Jagger op social media met de wereld deelde van Auke de Boer zijn uitvoering van Paint it Black, gespeeld op het carillon van de Martinitoren. Het filmpje ging viral.

Genieten van het orgel

„Ze zeggen weleens dat ik ook op social media moet omdat ik dan heel veel volgers zou kunnen krijgen. Maar dat zegt me niet zoveel”, zegt de geboren Fries. Hij groeide op in Drachten, Sneek en Stiens en verhuisde op zijn twaalfde met zijn ouders en broers naar Buitenpost waar zijn vader op het gemeentehuis werkte. Auke is de oudste zoon in het gezin en ook de enige

koperensemble van muziekschool de Wâldsang speelde, heeft Auke altijd al ‘iets’ met het orgel gehad. „Als jongetje kon ik echt genieten van dat prachtige orgel die de hele westkant van de kerk in beslag nam. Ik dacht dan: wat zou het mooi zijn als ik daarop kon spelen.”

De hele stad luistert mee

Hij maakte van zijn droom werkelijkheid door af te studeren aan het Conservatorium en daarna de studie tot stadsbeiaardier te volgen op de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. „Dit was lange tijd de enige professionele opleiding tot stadsbeiaardier ter wereld. Er waren in die tijd ‘veel’ studenten, vijftien of zestien, waarvan de helft uit het buitenland kwam”, vertelt Auke. Het bijzondere aan het carillon is volgens hem dat je op dit instrument niet even voor jezelf kunt oefenen. „Als je op het carillon speelt, luistert de hele stad mee.” Auke was de twintigste beiaardier van Groningen (sinds 1525) en speelde elke dinsdag en zaterdag vóór de stad, maar noemde het carillon het instrument van de stad. „Daarom wilde ik de stad er ook bij betrekken. Het is hún instrument, waarop ik als beiaardier mocht spelen.”

Fries volkslied

Dit deed hij door een verzoekprogramma in het leven te roepen in samenwerking met RTV Noord. Auke bracht op die manier decennia lang een uiteenlopend repertoire ten gehore op de 52 klokken van het carillon. Van Hansje pansje kevertje tot het Fries volkslied. Dit laatste tot grote consternatie van de Groningers. Het nummer was aangevraagd door Bernlef, de studentenvereniging voor Friese jongeren in Groningen. En de opbrengst (rond 5000 euro) was voor het goede doel. „Dit was de eerste en de laatste keer dat ik het Frysk Folklied live voor de radio speelde vanuit het carillon van Groningen. Het werd zelfs landelijk nieuws. Mijn vrouw luisterde die dag in de auto naar Radio 1 en daar hoorde ze dat Auke de Boer het Fries volkslied speelde vanuit de Martinitoren.”



Foto: Jaap de Boer

Grensverleggend

Het was grensverleggend dat Auke de Boer niet alleen volksliedjes op het carillon speelde, maar ook popmuziek. Dat maakt Auke bijzonder ten opzichte van andere stadsbeiaardiers. Hij kijkt breder dan het instrument. Vaak speelde de beiaardier in op de actualiteit. Zo bracht hij in 2008 ‘Perfect Day’ ten gehore op de dag dat Lou Reed een optreden in de stad zou geven. Zijn manager was op dat moment toevallig op de Grote Markt

Met pensioen

De laatste keer dat Auke de Boer het carillon bespeelde was al in april, traditiegetrouw op Koningsdag, maar zijn afscheid volgde in september. „Een stadsbeiaardier die met stille trom – of zwijgende klokken – vertrekt, dat hoort niet”, vond de wethouder. Auke had graag nog even door willen gaan als stadsbeiaardier van Groningen, maar omdat hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft behaald vond de gemeente het tijd om het stokje over



Foto: Jaap de Boer

en hoorde dat. Een half uur later had Auke de Boer Lou Reed aan de lijn, of hij even in de toren mocht kijken om te zien wie zijn nummer speelde. Ze zijn de hele middag gebleven. Dat Auke ook nummers als ‘De Vlieger’ van André Hazes op het carillon speelde konden veel van zijn collega’s niet begrijpen. „Zij wilden alleen Bach of Beethoven spelen, of zoals zij het noemen: goede muziek. Maar wat is goede muziek? Het moet wel melodisch zijn, anders kan ik het niet uit de klokken toveren. Maar ik wilde de muziek met de verzoeknummers van mensen juist toegankelijk maken voor een breder publiek”, legt Auke uit. Dat is volgens de wethouder van Groningen, Berndt Benjamins, goed gelukt. „Auke de Boer heeft ongelooflijk veel inwoners en bezoekers van Groningen een moment van herkenning, vreugde en ontroering bezorgd”, zo zei hij tijdens zijn afscheid.

te dragen aan een jongere generatie. Auke hielp zelf mee om zijn opvolgers te werven, Maurits Bunt en Bob van der Linde. „Ik draag mijn werk met een gerust hart over aan deze twee toppers.” Toch zal hij het spelen in ‘zijn toren’ wel missen. „Waar je ook staat in Groningen, de Martinitoren zie je overal.”

Mooiste carillon in Dokkum

Gelukkig hoeft Auke de Boer zijn werk als stadsbeiaardier niet helemaal op te geven, want hij is ook nog stadsbeiaardier in Dokkum. „Gek genoeg heb ik, wat ik in Groningen van de grond heb gekregen, in Dokkum nooit bereikt. Dat terwijl Dokkum één van de mooiste carillons van heel Nederland heeft, qua sfeer en klank. Het carillon van Groningen is te vergelijken met een ‘grand old lady’, terwijl Dokkum een ‘dartelend famke’ heeft. Ik heb in Dokkum wel veel gedaan. Zo hebben we luisterwedstrijden georganiseerd voor kinderen van de basisschool en op 16 april, de dag dat Dokkum is bevrijd, speel ik altijd ‘O Canada’ op het carillon, wat zeer gewaardeerd wordt.” Wat velen niet weten is dat Auke de Boer ook meerdere keren naar Amerika is gereisd om daar concerten te geven. Meer dan honderd concerten heeft de muzikant uit Kollumerzwaag daar op zijn naam staan. Hij heeft in 2016 zelfs een lezing gegeven in de Belgische Senaat in Brussel over het carillon en was in Japan in Rail Away te zien.

En nu? Misschien is de tijd rijp om het dichterbij huis te zoeken. „Ik hoop in Dokkum nog een aantal jaren door te gaan. Het wordt eerst tijd om de oubollige liedjes op de automaat te veranderen voor hippere melodieën. Ook hierbij sta ik open voor suggesties van omwonenden. En wie weet wat we verder nog allemaal teweeg kunnen brengen...”

Willem Jan Hoogwater: leren van de geschiedenis

Arts zijn zit voor altijd in je aderen



Jan Willem Hoogwater kijkt met volle tevredenheid terug op zijn actieve loopbaan als huisarts.

DE WESTEREEN – Pakweg tien jaar geleden sloot dokter Hoogwater de deuren van zijn praktijk aan de Foarstrjitte in De Westereen. Na nog een periode actief te zijn bij zijn collega in Kollumerzwaag, verdween de laatste Westereender 24/7 huisarts uit het actieve straatbeeld en werd het naambordje gewoon Willem Jan Hoogwater. Ondertussen is hij 77 jaar en ogenschijnlijk weinig veranderd. Nog steeds een krachtige man met een prachtige haardos.

Tekst: Johannes van Kammen Foto's: Jaap de Boer

Hoogwater oogt wat rustiger, logisch uiteraard, want hij 'bestierde' een imposante huisartsenpraktijk. „Ik had dat nooit kunnen doen zonder de enorme inbreng en daadwerkelijke steun van mijn vrouw. We deden de praktijk met zijn beiden”, benadrukt de man die met volle tevredenheid terugkijkt. Niet alleen op zijn actieve loopbaan als huisarts, maar ook nadat hij gepensioneerd was. De huisartsenwoning is bijna intact gebleven. „Ik kan heel moeilijk afstand nemen van deze kamers met hun sfeer en apparatuur. Ik blijf het koesteren, maar dat vind ik niet erg. Huisarts zijn was mijn leven, de geneeskunde blijft altijd in mijn bloed zitten. Ik volg de ontwikkelingen nog steeds nauwgezet.”

Herinneringen aan een prachtige tijd

Veel patiënten van weleer zouden verbaasd zijn met het beeld dat de spreek- en ook behandelkamer biedt. De tijdmachine plaatst je heel simpel tien jaar terug. De nostalgie druipt ervan af, maar ook de bevoegenheid is nog voelbaar. De oude encyclopedie is niet alleen nog volledig intact, maar staat ook nog steeds op de bovenste plank van de boekenwand, hoewel waarschijnlijk deze eeuw niet gebruikt. „Ja, waarom ik die nog heb? Ik weet het zelf ook niet. Ik ben al jaren aan het opruimen, maar wegdoen is heel erg lastig. Ik kan dat eigenlijk niet en als de noodzaak er niet is, wordt het nog moeilijker om dingen weg te doen. Het zijn herinneringen aan een prachtige tijd. We hebben niet alleen intens genoten, maar ook intens geleefd in Zwaagwesteinde. Het dorp heeft ons hart gestolen”, aldus Willem Jan Hoogwater, als hij niet op de doktersstoel zit, maar op de praatstoel belandt. Tijd neemt, zoals hij dat ook voor zijn patiënten deed. Dit soms tot ergernis van de wachtenden in de wachtkamer. De spreekkamer is nu studeerkamer en biedt een prachtig uitzicht op het vrije veld. Daar waar ooit de kaartenbak stond, ligt nu een fraai vogelboek. „De

natuur heeft zeker onze belangstelling, wat dat betreft mis ik de weidevogels. Toen wij ons hier vestigden hoorde je in het voorjaar de grutto's. Nu is het stil. Wij zijn ervan overtuigd dat we allemaal iets kunnen doen.”

Hoogwater geniet momenteel enorm van het leven. „Wij zijn nog actief bezig. Er is altijd wel wat te doen. Ik ben geen mens die stil zit en we kunnen van veel dingen genieten. Natuurlijk is er meer aandacht voor de drie kinderen en de acht kleinkinderen. In de drukke huisartsenpraktijk had ik daar best meer tijd aan willen besteden, maar dat ging gewoon niet. Gelukkig zijn ze goed terecht gekomen. Of ik echt heb gedaan wat ik van tevoren dacht, dat ik zou doen, nu ik niet meer werk, dat weet ik eigenlijk niet. Ik houd mij daar ook niet mee bezig. Ik heb een studie geschiedenis gevolgd. Besef wel, dat ik eigenlijk eerder met werken gestopt ben, dan ik wou. De komst van het nieuwe gezondheidscentrum in Zwaagwesteinde was daar debet aan. Ik moest toen een keuze maken. Ik wist van mijzelf dat als ik doorging in het gezondheidscentrum, ik de baas wilde zijn, maar ook dat drie jaar eigenlijk de max voor mij was. Drie jaar had je in mijn opinie ook nodig voor de opbouw. Je moet dan je verstand gebruiken. Dus heb ik een ander besluit genomen.”

Medisch gezien is dit een prachtige tijd

„Ik denk dat ik het nu nog zou kunnen, tenminste mentaal, fysiek niet meer. Het was een zwaar, maar mooi leven. Ik klaag niet, integendeel wie maakt er zoveel mee en kan dit samen met zijn vrouw doen. De mentaliteit van Zwaagwesteinde paste bij ons. Wij voedden ons hier thuis. Alleen die bijnamen, dat heeft wel tien jaar geduurd. Ik leerde er altijd veel tijdens de jaarlijkse bejaardenreisjes. De medische wetenschap houd je bezig. Ik vind corona medisch een prachtige tijd. Ik had dit best als arts willen erva-

ren. Natuurlijk besef ik alle problemen die het meebrengt, maar als medicus is het uitdagend, omdat je er zo weinig vanaf weet. Ik volg vooral ook de medische kant. Ik ben van mening dat dit voor opgroeiende kinderen een heel moeilijke periode is, waardoor blijvende schade kan ontstaan. Ze missen facetten van het leven die opgroeiende kinderen nodig hebben, op relationeel gebied, maar ook in het contact met niet leeftijdsgenoten. Een onbezorgde, mooie tijd wordt hun ontnomen.”

Willem Jan en zijn eega Kitty zijn blij dat ze in De Westereen zijn blijven wonen. „Dat was ook min of meer het voordeel van de realisatie van het medisch centrum. We konden hier blijven wonen. Toen wij de praktijk van Heun overnamen, kocht je de hele boedel, dus inclusief woning en patiëntenbestand. Dit was inmiddels een gepasseerd station. Eerlijk gezegd, wij hebben even in de zuidwesthoek van Fryslân, waar we vandaan kwamen, rondgereden, maar al snel kwamen we tot de conclusie dat we toch niet konden vinden, wat we zochten. Dat was er gewoon niet meer, daar moet je realistisch in zijn. We waren inmiddels te veel 'Westereenders'. Hier hadden we ons nieuw leven opgebouwd en onze kinderen zien opgroeien.”

Spaanse griep duurde vier jaar

„Ik ben heel enthousiast met mijn studie geschiedenis begonnen en ben nog steeds gedreven. Je kunt veel leren van de geschiedenis, het gezegde is dat de geschiedenis zich herhaalt. Zie maar naar de Spaanse Griep, die heeft vier jaar geduurd en kende gelijkenissen met het coronavirus, zoals het onbekende met het virus. Ik denk dat Corona nu ook vier jaar duurt, maar ook dat er daarna ooit weer een virus komt. Als je zoals ik, geschiedenis studeert, puur vanuit je eigen hobby, lees gedrevenheid, blijf je regelmatig hangen in de tijden die je heel erg interesseren. Dat geeft niets, je hoeft het immers niet te doen voor een diploma of je toekomst. Ik ga binnenkort een boek van bijna duizend pagina's bestellen, dan komt de studie op het tweede plan. Ik ben vooral geïnteresseerd in de 80-jarige oorlog, de jaren 1800-1900, de tijd van Napoleon en de eerste Wereldoorlog. Je gaat daar dan veel dieper op in, ik vind dat prachtig, ik kan daar uren mee bezig zijn. Het waren heel interessante en

bepalende momenten uit onze geschiedenis. Ook zoek ik altijd naar het verhaal achter het verhaal. Napoleon is een naam, maar daar zit heel veel geschiedenis achter. Dat heb je ook met Fryslân, met prachtige gebouwen en kerken. Geweldig, ik mag ook graag oude kerken bewonderen en ben ook lid van de stichting Âlde Fryske Tsjerken. Neem nu de Alexanderkerk in Rinsumageast, imponerend mooi. Alleen de buitenkant vertelt al een prachtig verhaal.” Uiteraard zien ook de Hoogwater's de



veranderingen in de huisartsenpraktijken. Een mening zullen ze ongetwijfeld hebben, maar daarnaast kunnen ze ook uitstekend filteren, wat betreft de voor- en nadelen. „Als je soms drie of ook wel vier weekenddiensten achter elkaar draaide en bovendien nog waarnam voor collega's was het pittig. Dan had je echt wel behoefte aan rust, maar je deed het gewoon. Het hoorde bij je beroep, eigenlijk hebben wij er nooit problemen mee gehad. Achteraf besef je dat het ook wel ten koste van je gezin ging, dat ik als vader ook wel vaker langs de lijn wilde staan bij activiteiten waar je kinderen bij betrokken waren. De Dokterswacht gaf ons al veel meer ruimte, je had dan in het weekend zeker een vrije dag”, aldus Willem Jan.

Midden in de nacht

Kitty Hoogwater: „Het was intens, maar ik was dit leven van huis uit gewend. Ik werkte zelf ook in de zorg als verpleegkundige op de spoedeisende hulp en verder in diverse andere functies, zoals in het management en als praktijkdocente in het ziekenhuis. Zo heb ik ook verloskunde van dichtbij

meegemaakt en was ik betrokken bij veel bevallingen. Een prachtige anekdote is wellicht dat ik als 'assistente' van Willem Jan in de spreekkamer hier in Zwaagwesteinde heb gewerkt. Ik weet zeker dat als ik deze achtergrond niet had bezeten, we het niet volgehouden hadden. De hectiek was enorm. Willem Jan: „Ik ben vaak opgeroepen, maar heb nooit het gevoel gehad, dat dit niet had gehoeven. Je moet je verplaatsen in de mensen die je bellen. Natuurlijk was er soms weinig aan de hand, die kennis heb je als arts, maar die heeft de patiënt niet. Vanuit zijn of haar ogen bekeken, kon ik mij voorstellen dat ze mij riepen, ook al was het midden in de nacht.” Midden in de nacht? Ze kijken elkaar even aan en plotseling beginnen ze te lachen.

Het moment jaren geleden dat ze om drie uur 's nachts de paal en het bordje met verwijzing van 'begraafplaats' wat voor hun woning stond uitgroeven. „Ik vond dat niet kunnen. Kom je bij de huisarts vandaan en dan zie je als eerste dat bord. Ik vond het vooral met mensen met een depressie heel vervelend”, verklaart Kitty Hoogwater deze daad.

Over patiënten praten ze niet, zullen ze ook nooit doen, hoewel ze zeker een schitterend boek konden schrijven. Over wijn wil Willem Jan Hoogwater wel praten. Ook daar heeft hij een speciale cursus voor gevolgd en tijdens hun verblijven in Frankrijk, waar ze een klein huisje bezitten, genieten ze van de verschillende wijnen. Kennis over wijn maakt het nog interessanter. Dat Hoogwater weinig in De Westereen te zien is heeft zo zijn reden. Afstand nemen is en blijft het devies, hoe moeilijk dat soms ook is, want betrokken bij hun oud-patiënten zijn ze nog steeds.

„Ik had de huisartsenpraktijk nooit kunnen bestieren zonder de steun van mijn vrouw”, aldus Hoogwater.

